

Wiesław Bar

KOMENTARZE W ZAGRANICZNYCH ŚRODKACH PRZEKAZU PO ZAPOWIEDZI BEATYFIKACJI KARD. STEFANA WYSZYŃSKIEGO

Liczba nowych materiałów po trzech miesiącach od daty ogłoszenia beatyfikacji kard. Stefana Wyszyńskiego w zagranicznych mediach nie jest jeszcze znacząca; w wielu przypadkach nastąpiła tylko aktualizacja wcześniejszych publikacji. Dotyczy to zwłaszcza tych związanych z informacją, że 2 października 2019 r. papież Franciszek upoważnił Kongregację Spraw Kanonizacyjnych do ogłoszenia dekretu o cudzie za wstawiennictwem Czcigodnego Sługi Bożego kard. Stefana Wyszyńskiego [Mares 2019a; Vázquez Díaz-Mayordomo 2019; Ballester Esquivias 2019; Królak 2019; Kozłowska i Pabis 2020]. Natomiast dla nich pierwotne były materiały, które ukazały się w związku z informacją o. Gabriela Bartoszewskiego OFMCap dla Katolickiej Agencji Informacyjnej, że konsulta medyczna Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych na posiedzeniu 29 listopada 2018 r. uznała za niewytłumaczalne przyczynami naturalnymi wyzdrowienie w przedstawionym do badania zdarzeniu, będącym przedmiotem dowodzenia w procesie o cudzie za wstawiennictwem Czcigodnego Sługi Bożego¹.

Nie zapominajmy też, że rok wcześniej – 18 grudnia 2017 r. – potwierdzona została heroiczność cnót kard. Stefana Wyszyńskiego. Przy tej okazji

O. prof. dr hab. WIESŁAW BAR OFMCap, Katedra Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego, Instytut Prawa Kanonicznego, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin, Polska; e-mail: wiesbar@interia.pl; <https://orcid.org/0000-0002-8205-6678>

¹ “Se aprueba un posible un milagro del Cardenal Wyszynski, quien fue modelo de fe para Juan Pablo II.” <https://www.religionenlibertad.com/personajes/854514053/Se-aprueba-un-posible-un-milagro-del-Cardenal-Wyszynski-quien-fue-modelo-de-fe-para-Juan-Pablo-II.html> [dostęp: 1.01.2020]; “Milagro del Venerable Cardenal Stefan Wyszynski, ejemplo de fe para San Juan Pablo II.” <http://www.infocatolica.com/?t=cat&c=Cardenal+Stefan+Wyszynski> [dostęp: 15.01.2020].

szerzej przedstawiano najważniejsze wydarzenia z życia Sługi Bożego jako „argumenty” za beatyfikacją [Czaczkowska 2017].

Niniejszy artykuł nie aspiruje do studium z zakresu prasoznawstwa; jego celem jest uchwycenie odbioru informacji z etapów procesu beatyfikacyjnego kard. Wyszyńskiego w kontekście znaczenia sprawy dla Kościoła, oczywiście w ograniczonym zakresie – wypowiadających się². W kwereńdziej ograniczyłem się do języków kongresowych; oczywiście każdego dnia zasoby zmieniają się (poszerzają). Dla wyeksponowania podejmowanej problematyki najpierw podaję tytuł materiału w wolnym tłumaczeniu na język polski, a następnie w języku oryginalnym, ze wskazaniem dostępu.

1. Treść publikacji w związku z procesem beatyfikacyjnym kard. Stefana Wyszyńskiego

W artykułach ukazujących się w związku z zapowiedzianą beatyfikacją kard. Stefana Wyszyńskiego, poza informacją agencji prasowych, bez względu na tytuł, dominuje hagiografia³, niekiedy z akcentem na charakterystykę duchowości postaci, rzadziej jego pism.

W artykule *Czcigodny Stefan Wyszyński będzie beatyfikowany w czerwcu (Venerable Stefan Wyszynski to be beatified in June)* [Mares 2019b] oraz *Ogłoszono datę beatyfikacji mentora św. Jana Pawła II (Anuncian fecha de beatificación del mentor de San Juan Pablo II⁴)*, cytuje się wywiad katolickiego pisarza – autora m.in. biografii o Janie Pawle II⁵ – George’a Weigel’a

² Pojęcie, wymogi, procedury dowodzenia zob. Bar 2010, 57-98.

³ Zob. “Papa Francisco reconoce virtudes heroicas de cardenal polaco perseguido por comunistas.” <https://www.aciprensa.com/noticias/papa-francisco-reconoce-virtudes-heroicas-de-cardenal-polaco-perseguido-por-comunistas-92156> [dostęp: 20.06.2020]; “Le pape François vient de reconnaître les «vertus héroïques» du cardinal Stefan Wyszynski, décédé en 1981, qui fut une figure du combat pour la liberté religieuse en Pologne au temps du communisme.” <https://www.lefigaro.fr/flash-actu/2017/12/19/97001-20171219FILWWW00110-vers-la-canonisation-du-cardinal-wyszynski.php> [dostęp: 20.06.2020]; “Polens Ex-Primas Wyszynski: Termin für Seligsprechung stert.” <https://www.katholisch.de/artikel/23344-polens-ex-primas-wyszynski-termin-fuer-seligspredung-steht> [dostęp: 20.06.2020]; Brüggemann 2019.

⁴ Tekst za Mares 2019a, <https://www.aciprensa.com/noticias/anuncian-fecha-de-beatificacion-del-mentor-de-san-juan-pablo-ii-59061> [dostęp: 20.06.2020].

⁵ Przełożona na język polski, czterokrotnie wznawiana. Pierwsze wydanie: Weigel 2002.

dla CNA: „Kard. Wyszyński był kamieniem węgielnym, wokół którego polski katolicyzm gromadził się w najgorszych okresach represji komunistycznych”. Dodał on też, że Kardynał „zaprojektował Wielką Nowennę, katechezę całego kraju w latach 1957-1966, która położyła fundamenty religijne i moralne, na których zbudowano ruch Solidarności”. Zauważył również, że Wyszyński i Wojtyła mieli różne wizje Kościoła. „Wojtyła był raczej człowiekiem Vaticanum II, ale jako arcybiskup krakowski Wojtyła był całkowicie lojalny wobec Wyszyńskiego, nigdy nie pozwolił komunistom grać, dzielić i podbijać”. Dodał przy tym, że „nie ma wątpliwości, że Wojtyła podzielał wizję Wyszyńskiego, że watykańska ‘Ostpolitik’ dostosowywania się do reżimów komunistycznych była głupotą”.

Odnutowano też słowa kard. Wyszyńskiego z jego więziennych zapisów, że „strach apostoła jest pierwszym sprzymierzeńcem jego wrogów”, a „brak odwagi jest początkiem porażki/upadku biskupa”. Przypomniano również przesłanie listu Jana Pawła II do narodu na dzień pogrzebu: „Szczególnym przedmiotem takiej medytacji uczynicie postać niezapomnianego Prymasa, świętej pamięci kardynała Stefana Wyszyńskiego, jego osobę, jego naukę, jego rolę w jakże trudnym okresie naszej historii. To wszystko uczynicie przedmiotem medytacji i podejmijcie to wielkie i trudne dzieło, dziedzictwo przeszło tysiącletniej historii, na którym on, kardynał Stefan, Prymas Polski, dobry pasterz, wycisnął trwale, niezatarte piętno”⁶.

Fragmety tego listu znalazły się również na „ForodiRoma” po ogłoszeniu decyzji papieża Franciszka o zatwierdzeniu cudu (2.10.2019) – *Kardynał Stefan Wyszyński do beatyfikacji. Cud rozpoznany – El cardenal Stefan Wyszyński hacia la beatificación. Reconocido el milagro*, z podkreśleniem, że Papież zachęcał, by zachować w pamięci dzieła kard. Wyszyńskiego i gorliwie kontynuować, które on rozpoczął⁷.

⁶ Cytat (zob. też pełny tekst) za: „Słowa nad trumną Prymasa Polski» – list Jana Pawła II do Polaków z okazji uroczystości pogrzebowych kard. Stefana Wyszyńskiego.” <http://www.janpawel2.pl/centrumjp2/2083-qsowa-nad-trumn-prymasa-polskiq-list-jana-pawa-ii-dopolakow-ojca-z-okazji-uroczystosci-pogrzebowych-prymasa-stefana-kard-wyszyskieg> [dostęp: 1.01.2020].

⁷ <http://www.farodiroma.it/el-cardenal-stefan-wyszynski-hacia-la-beatificacion-reconocido-el-milagro/> [dostęp: 20.06.2020].

W artykule *Watykan aprobuje cud polskiego Kard. Wyszyńskiego* (sic!) (*Vatican approves miracle of Polish Cardinal Stefan Wyszynski*⁸), cytuje się m.in. biografa św. Jana Pawła II – George’a Weigel’a, który nazwał Prymasa „sprytnym i twardym negocjatorem”, bo m.in. zręcznie przeciwstawił się ‘Ostopolitik’ Watykanu⁹.

Z kolei portal „Religionenlibertad”, donosząc o zatwierdzeniu cudu do beatyfikacji kard. Wyszyńskiego, już w tytule definiuje, że „był on modelem wiary dla Jana Pawła II” (*Se aprueba un posible un milagro del Cardenal Wyszynski, quien fue modelo de fe para Juan Pablo II*). Dlatego poza życiorysem przytacza słowa Papieża, że nie byłoby jego pontyfikatu bez przykładu wiary i nadziei purpurata¹⁰. Natomiast ACIPrensa wyrazi to już w tytule zwrotem *Mentor św. Jana Pawła II będzie błogosławionym* (*El mentor de San Juan Pablo II será beato*¹¹).

Ośmiojęzyczna „Aleteia” pisząc o cudzie za wstawiennictwem kard. Wyszyńskiego¹², konkluduje: „Jeśli prawdą jest, że jeden święty umie rozpoznać drugiego, to obaj papieże (Jan Paweł II i Jan XXIII), którzy razem wspinali się na ołtarze, mieli słowa uznania dla arcybiskupa Wyszyńskiego uważanego za pobożnego pasterza i oddanego bólowi swego ludu oraz przedstawiciela odwagi ewangelicznej w czasie najgorszych prześladowań Kościoła w Europie Wschodniej”.

Ricardo Ruiz de la Serna z tygodnika „Alfa y Omega”, tydzień po upublicznieniu wiadomości o dekreście o cudzie, w artykule *W ten sposób działał Pan* (*Así obró el Señor*) [Ruiz de la Serna 2019], opatrzonym zdjęciem z 23 października 1978 r. pozostających w uścisku Jana Pawła II i Prymasa Polski, po przedstawieniu sytuacji katolików w strefie sowieckiej, pisze: „Kiedy

⁸ <https://www.catholicnewsagency.com/news/vatican-approves-miracle-of-polish-cardinal-stefan-wyszynski-64699> [dostęp: 1.01.2020].

⁹ Por. Liebich 1975, 501-28.

¹⁰ “San Juan Pablo II al Cardenal Wyszynski: No sería Papa si no fuera por tu ejemplo de fe.” <https://www.aciprensa.com/noticias/san-juan-pablo-ii-al-cardenal-wyszynski-no-seria-papa-si-no-fuera-por-tu-ejemplo-de-fe-12216> [dostęp: 1.01.2020].

¹¹ <https://www.aciprensa.com/noticias/la-iglesia-beatificara-al-mentor-de-san-juan-pablo-ii-89711> [dostęp: 1.01.2020].

¹² “Milagro atribuido a las oraciones del cardenal Wyszynski, referente del papa Juan Pablo II.” <https://es.aleteia.org/2019/10/10/milagro-atribuido-a-las-oraciones-del-cardenal-wyszynski-referente-del-papa-juan-pablo-ii/> [dostęp: 2.01.2020].

zrobiono to zdjęcie, Żelazna Kurtyna wydawała się nie do złamania. [...] W codziennej Eucharystii ci dwaj kapłani sprowadzili Chrystusa do świata, w którym krzyż był jedynym znakiem oporu wobec więzień, obozów pracy i sądów politycznych. Komuniści oczerniali ich, grozili im i próbowali przeniknąć do Kościoła, aby go zniszczyć od wewnątrz. To objęcie pokazało porażkę agentów, informatorów i donosicieli. Chrystus był silniejszy niż cała policja polityczna, silniejszy niż wszystkie sądy, a Jego Słowo rozbrzmiewało bardziej niż cała propaganda razem wzięte”. Bardzo sugestywnie komentuje: „Kardynał Wyszyński lekko się pochyla. [...] Dziewięć wieków historii Kościoła w Polsce ciąży na tym Kardynale. Prawie dwa tysiące lat sukcesji apostoelskiej ciąży na tym Papieżu. Nigdy nie wiadomo, co się stanie, gdy wyruszy się w drogę za Chrystusem. On sam tego nie mówi, ale zaprasza nas do odkrycia tego: «Przyjdź i zobacz». To, co On buduje, nie może zostać zburzone ani przez cesarzy, ani imperatorów czy sułtanów osmańskich, ani polityków czy partie”. Więcej, Autor przytacza słowa z Księgi Jeremiasza o umocnieniu powołania prorockiego: „«Uczynię z ciebie dla tego narodu niezdojany mur ze spiżu. Będą walczyć z tobą, lecz cię nie zwyciężą, bo Ja jestem z tobą, by cię wspomagać i uwolnić – wyrocznia Pana. Wybawię cię z rąk złoczyńców i uwolnię cię z mocy gwałtowników» (Jr 15, 20n)”¹³.

Pogłębioną refleksją podzielił się też Katalończyk Antonio R. Rubio Plo w artykule *Stefan Wyszyński: kiedy wiara staje się ciałem (Stefan Wyszyński: Cuando la fe se hace carne)* [Rubio Plo 2019]. Jakże trafnie pisze, że „Wielu zna historię Wyszyńskiego, zwłaszcza jego konfrontację z polską władzą komunistyczną, ale mniej osób zna jego duchowość czy jego twórczość”, co potwierdza też moja kwerenda. Dlatego teraz nieco szerzej przedstawię świadectwa odbiegające od schematu.

Cytowany wyżej Autor opisuje dalej, że niedawno jego przyjaciel dał mu w prezencie książkę dotąd zalegającą w jego bibliotece. Zawiera modlitwy, homilie i przemówienia kardynała. „Na początku postrzegałem to jako zwykłe źródło historyczne, ale myliłem się. Święci to nie tylko historia. Chrystus żyje w nich i oni są dla nas nieustającym przykładem”. Jako dziennikarza „uderzyło mnie w tej książce np. przemówienie, które wygłosił do katolickich intelektualistów w Wigilię Bożego Narodzenia 1962 roku. Dotyczy to

¹³ Cytat w tłumaczeniu: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, wyd. 3, Pallottinum, Poznań–Warszawa 1980.

każdego katolika, który poświęca się nauczaniu lub zadaniom komunikacyjnym. Dziś, podobnie jak w innych czasach, istnieje ryzyko utraty orientacji i zaangażowania się w walki dialektyczne, niezależnie od tego, jak dobre są ich intencje, a co oddala nas od tego, co naprawdę ważne: «Dzisiejszy człowiek jest wyczerpany czysto racjonalnym wysiłkiem i często czuje się zagubiony w dżungli abstrakcji, oderwany od konkretnych rzeczywistości. Nadszedł czas, aby domagać się praw serca, harmonii całości ludzkiej i praw osoby. Ponieważ człowiek nie jest zredukowany do błędzącego mózgu w stratosferze czystej abstrakcji... Chciałbym więc, abyście, pracujący słowem, włożyli cały swój wysiłek, nie tylko ubrali swoje myśli w racjonalne środki wyrazu, lecz również oddali swoją wolę, swoje serce i całego swojego człowieka. Tylko pod tym warunkiem staniecie się architektami pokoju obiecanego ludziom dobrej woli... Kontemplując Boga, który staje się człowiekiem, nauczcie się opuszczać swoje książki, by skonfrontować je z konkretną rzeczywistością tego świata, kultywować współczucie serca». Wyszyński przypomina nam, że Słowo stało się ciałem i zamieszkało wśród nas (J 1, 14). Dlatego też chrześcijaństwo nie jest religią książki, jest to przede wszystkim religia życia, w której rozum musi skupić się na mistrzowskiej lekcji udzielanej przez Dziecko, owinięte w wiotkie szaty i leżące w żłobie (Łk 2, 7), a które po latach poleci działać jak Samarytanin, który nie przeszedł obok rannego podróżnego opuszczonego przez złodziei (Łk 10, 25-37)».

Autor wspomina też lekturę *Zapisków więziennych* kard. Wyszyńskiego z lat 1953-1956, tak ją komentując: „Jednym z miejsc jego uwięzienia był klasztor, w którym strażnicy próbowali poddać więźnia demoralizacji wskutek samotności i braku komunikacji. Tam doświadczył, że człowiek pozbawiony wolności wkrótce poczuje w swoim ciele łapę zniechęcenia, od której nie może uciec nawet intelektualista zawsze gotowy do walki z bronią rozumu. Istnieje wiele przykładów pisarzy, którzy pisali w więzieniu, aby ogłosić, że ich duch nie był w klatce, chociaż prędzej czy później ich oczy spotkałyby się z wszechobecnością zamkniętych murów. Również Wyszyński racjonalnie zastanawiał się nad niesprawiedliwością popełnianą przez system komunistyczny, który miał być najsilniejszą obrońcą sprawiedliwości, a jego wnikliwość uzmysłowiła mu lenistwo i indolencję jego strażników, którzy rutynowo i bez dynamizmu wykonywali swoje zadania. Kardynał mógł nawet władać argumentami prawnymi, jak Paweł Apostoł i więzień Chrystusa w swoim apelu do Cezara, ale byłyby one bezużyteczne w obliczu

przeciwników, którzy próbowali go złamać ze strachu, którego celem było sprowokowanie paraliżującej ciszy. Dużo gorsze było to, że próbowali zarażać go nienawiścią, w której sami żyli, bo wielkim zwycięstwem prześladowców wszech czasów jest wpoić chrześcijanom nienawiść, która zagłusza ewangeliczne przykazanie miłości. Wyszyński uznał, że strach, często mieszany z nienawiścią, jest w stanie zasiać wątpliwości co do Mistrza, tak jak to miało miejsce w przypadku pierwszych apostołów. Jak można się bronić przed tymi uczuciami niepokoju?”. Widzi, że jest to godzina wiary i miłości; z notatek Prymasa wyczytuje, że gdy gasną wszystkie światła, jest to godzina, kiedy Wyszyński odmawia różaniec, a każda sobota jest świętem, dniem nadziei Maryi, która czeka na zmartwychwstanie Jej Syna. Rozważanie zaś puentuje: „Wspaniała nauka kardynała na trudne chwile życia, z których nie ma wyjścia [...] – powierzyć się Matce”.

W nurcie uwagi o pracy warto przywołać tekst abpa José H. Gomeza o pracy – *Po co pracujemy? (¿Para qué estamos trabajando?)* [Gomez 2019]. Nawiązując do uznaniu cudu za wstawiennictwem kard. Wyszyńskiego, przywołał jego myśli jako punkt wyjścia dla swego nauczania: „Pamiętam tę małą książkę, którą napisał o znaczeniu ludzkiej pracy. Ta książka miała istotny wpływ na prezydenta Lecha Wałęsę i ruch Solidarności w Polsce. Pomogła też w ukształtowaniu encykliki Jana Pawła II o pracy ludzkiej. Analizując centralne zagadnienie naszych czasów – pracę, w zsekularyzowanym społeczeństwie konsumenckim, wskazuje na tendencję postrzegania pracy jako jedynie środka do osiągnięcia celu, jako sposobu płacenia rachunków... To z kolei jest powodem obsesji w naszej kulturze dla rozrywki i zabawy”. W finale przywołuje książkę Michaela Naughtona *Jak dobrze pracować: praca i wypoczynek w podzielonym świecie*, w której ten pisze, że dziś wielu prowadzi „podzielone życie. Większość czasu spędzamy w pracy, a jednak istnieje głęboki rozdźwięk między pracą, którą wykonujemy, a naszym poczuciem tego, kim jesteśmy i tym, w co wierzymy”. Dlatego – jak Wyszyński – zachęca: „Służmy Bogu w miejscu, w którym się znajdujemy, nie tylko w domu i w naszych osobistych relacjach, ale także poprzez pracę, którą wykonujemy i przez sposób jej wykonywania. Przez naszą pracę jesteśmy powołani, aby służyć Bogu i bliźniemu i być «współpracownikami» Boga, kontynuując dzieło Boże w świecie, uczestnicząc w Jego planie odkupienia i uświęcając świat swoją obecnością i miłością. «Cokolwiek czynicie – mawiał św. Paweł – czyńcie to na chwałę Boga»”. I nie chodzi o sprawy

tylko wielkie. Cytuje więc ponownie kard. Wyszyńskiego: „Najmniejszy akt może być uświęcony przez intencję, która go inspiruje; jest to coś, co może przynieść zasługę i odkupienie, jeśli jego motywem jest miłość do Boga. [...] Wartość ludzkich czynów wynika z intencji, które za nimi stoją. Najniższa praca może być wyniesiona przez miłość na wyżyny świętości”.

2. Komentarze do artykułów/komentarzy

Spośród materiałów komentowanych, najwięcej znaczących wpisów napotkałem do tekstu: *Ważna wiadomość: wkrótce kardynał Wyszyński błogosławionym (Gran noticia: en breve el cardenal Wyszynski beato*¹⁴). Pomiijając mało związane z tematem albo napastliwe (nieliczne) i zawierające najczęściej błędy już w faktografii, przytoczę kilka, które ukazały się nazajutrz po zatwierdzeniu dekretu o cudzie:

„Jestem bardzo zadowolony z tej wiadomości, ponieważ potrzebujemy modeli świętości w czasach zawirowań i zamieszania, takich jak obecne”¹⁵.

„Ze wzruszeniem odwiedziłem grób Wyszyńskiego w katedrze św. Jana w Warszawie, [...] [który – W.B.] nigdy nie poszedł na kompromis i nie szukał kompromisów, które kwestionowałyby Ewangelię. [...] Jednoznaczna, oszczędna w słowach ortodoksja w dogmatach i moralności. [...] Wierny Kościołowi i jego wyznaniu wiary, bez luterańskiego zamętu, o silnej moralności”¹⁶.

„Przypadek Prymasa Polski, który uratował Kościół swego narodu, który był mistrzem wiary w Chrystusa, jest przykładem, z którego wszyscy jesteśmy szczęśliwi, podobnie jak z powodu tego młodego męczennika, Johna Róiga, z mojego narodu”¹⁷.

¹⁴ <https://infovaticana.com/blogs/cigona/gran-noticia-en-breve-el-cardenal-wyszynski-beato/> [dostęp: 20.06.2020].

¹⁵ Aitor (3.10.2019).

¹⁶ Atarazanas (3.10.2019).

¹⁷ Canali (3.10.2019). Treść wpisu sugeruje, że jego autorem jest Katalończyk.

Materiał we francuskim *Le Figaro*, po dekrete o heroicznosci cnót kard. Wyszyńskiego¹⁸, był sposobnością do komentarzy, a nawet polemiki:

„Przyszła kanonizacja J.E. Kardynała Wyszyńskiego, wielkiej postaci w polskim Kościele, to bardzo dobra wiadomość dla wszystkich. [...] Jest [on – W.B.] doskonałym przykładem odwagi dla całego chrześcijańskiego Zachodu [...]. W końcu powiedzmy szczerze, że promowanie jego kanonizacji było naturalne. [...] Papież Franciszek rozpoznał jego «heroiczne cnoty», ale lepiej byłoby, gdyby zrobiono to z dziesięć lat wcześniej”¹⁹.

Osoba podpisująca się „Nadzieja” w odpowiedzi do jednego z komentarzy o kard. Wyszyńskim napisała:

„Co oznacza ten komentarz: «teologicznie konserwatywny». To samo należy więc powiedzieć o św. Augustynie, a nawet o Jezusie Chrystusie. Nie można wciskać ludziom, że polityczna różnica między konserwatyzmem a progresywizmem ma takie samo znaczenie w religii”²⁰.

Dla „Niepoprawność apolityczna”, beatyfikacja Wyszyńskiego, „to tylko akt sprawiedliwości. Wobec prześladowań katolików w ZSRR w krajach Wschodu, Wietnamu, Chin i innych krajów nawet papież Paweł VI milczał i spokojnie wyobrażał sobie współpracę z ateistycznym marksizmem. Jedynymi odważnymi głosami byli kardynałowie Wyszyński w Polsce i Slipyj na Ukrainie”²¹.

Pod cytowanym już artykułem *Milagro del Venerable Cardenal Stefan Wyszynski, ejemplo de fe para San Juan Pablo II*²² można przeczytać m.in.:

„Zły przykład wielu jest niczym w porównaniu z jednym tych wiernych naśladowców Chrystusa, którzy wznoszą swoje serca ku Bogu”²³.

Wpis „Myriam Bienkowski” dowodzi roli jej polskich przodków w wychowaniu na obczyźnie:

¹⁸ „Vers la canonisation du cardinal Wyszynski?” <https://www.lefigaro.fr/flash-actu/2017/12/19/97001-20171219FILWWW00110-vers-la-canonisation-du-cardinal-wyszynski.php> [dostęp: 12.01.2020].

¹⁹ Maximus Remus (19.12.2017).

²⁰ Esperer (19.12.2017).

²¹ Incorection apolitique (19.12.2017).

²² <http://www.infocatolica.com/?t=cat&c=Cardenal+Stefan+Wyszynski> [dostęp: 15.01.2020].

²³ Martnna (26.01.19).

„Jestem szczęśliwa, bardzo szczęśliwa i wdzięczna Bogu, że jestem wnuczką polskich katolików, którzy zaszczepili we mnie wiarę. Czytam o ludziach i faktach, o których opowiadali mi dziadkowie. Podróżuję moją wyobraźnią na Jasną Górę. Bardzo się cieszę, że proces beatyfikacyjny kardynała Stefana Wyszyńskiego wynosi na ołtarze kolejnego świętego”²⁴.

Podobnie zaświadcza osoba podpisująca się „Luz”:

„[...] dziękuję za tę wspaniałą wiadomość. Nigdy nie zapomnę świadectwa mojej wspaniałej ciotki, która wiele lat temu powiedziała nam, że ten polski kardynał był świętym i opowiedziała nam imponujące szczegóły o jego odwadze, pobożności i miłości do najbardziej potrzebujących”²⁵.

Na kanwie tego tekstu w obszernych komentarzach Bernardino Montejano, na podstawie powiązanych danych zidentyfikowany jako profesor filozofii prawa Papieskiego Uniwersytetu Katolickiego Santa María de los Buenos Aires, napisał m.in.:

„Wyrażam głęboką radość z powodu wiadomości o kardynale Wyszyńskim. [...] Na Soborze Wyszyński przerwał amerykańskiemu biskupowi, który mówił o Kościele Milczenia i ripostował: «Kościół Milczenia nie istnieje. Jest tylko kościół Głuchoniemych, twój» (Nouv. de Crétienté, nr 432, s. 301). Taki był styl opornego kardynała, który walczył aż do śmierci przeciwko komunistom i zdrajcom. Tak bronił biskupa kieleckiego, który został skazany na dwanaście lat więzienia: «Oprawca może zniszczyć moje ciało. Ale nic na świecie nie może zabić jego duszy». Krytykuje on purystów, «którzy starają się oczyścić Kościół z bogactwa jego tradycji». Kościół gromadzi «kwiaty z naszej ziemi, pieśni popularne, które na przemian z chorałem gregoriańskim; w ten sposób język polski łączy się z łaciną, aby zwiększyć radość duchów i serc. Biskupi są ‘zwiastunami Ewangelii i prawdy Bożej’. Ta prawda nie może podobać się wszystkim, ale musimy ją głosić w całości, nie zmieniając ani słowa»²⁶.

Jak można zauważyć, B. Montejano jest zafascynowany postacią kard. Wyszyńskiego – obficie go cytuje, posługuje się zwrotami z książki *Polska Kalwaria*, wydanej w języku hiszpańskim w Salamance w 1982 r.

²⁴ (27.01.2019).

²⁵ (27.01.2019).

²⁶ (28.01.2019).

„Obecność kapłana jest «znakiem sprzeciwu»: «Ta sutanna, którą nosisz, ten krzyż, który nosisz, ta ewangelia, którą głosisz, zawsze będzie znakiem dla tego świata, znakiem, który zakwestionuje, jak zakwestionowali Jezusa Chrystusa». Jeśli chodzi o kulturę, «która nie jest wytworem spontanicznego pokolenia ani stworzona na zamówienie; ma swoje korzenie w przeszłości i rozkwita tylko w klimacie wolności, miłości i poświęcenia»; zdejmuję maskę ze zdrajców grupy PAX, «która poświęca się działalności wywrotowej, która angażuje duchownych w politykę [...] [i – W.B.] nosi katolickie etykiety, ale w obliczu wszelkich różnic między Kościołem a rządem «rażąco popiera wszelkie machinacje tego ostatniego»²⁷.

Zdaniem Profesora prawa myśl i przykład kard. Wyszyńskiego są niewyczerpalne. Zacytował list Prymasa z podpisami 34 arcybiskupów i biskupów z Polski do Episkopatu Hiszpanii z 18 listopada 1965 r.:

„Hiszpania musiała rzucić na szalę moc swojej wiary i swojej broni w nieśmiertelnych bitwach, takich jak Navas de Tolosa, Lepanto czy Alcazar z Toledo; na innych szerokościach geograficznych Polska zrobiła to samo, na krwawych Polach Legnickich, pod Wiedniem czy na brzegach Wisły. Dwa bastiony chrześcijaństwa wypełniły w ten sposób swoje dramatyczne i chwalebne przeznaczenie. Tak więc wielki król Hiszpanii Filip II mógłby powiedzieć, że Polska jest Hiszpanią Europy Wschodniej ze względu na swoją walkę w obronie chrześcijaństwa i niezachwianą wierność katolickiemu Rzymowi²⁸.

Czyni refleksję, która wymaga także naszej refleksji w roku beatyfikacji kard. Wyszyńskiego:

„W XXI wieku Polska pozostaje wierna – wstyd dla Hiszpanii i jej córki Argentyny, które są niewierne swojemu losowi!²⁹.

B. Montejano w kolejnym wpisie stwierdza:

„To prowadzi nas bezpośrednio do Polski, narodu cierpiącego i męczenników. Lata temu Jan Paweł II został zapytany o przyczynę upadku komunizmu i odpowiedział: «Jeśli cokolwiek miało decydujące znaczenie, to było to chrześcijaństwo jako takie, z jego zasadami, jego przesłaniem moralnym

²⁷ (28.01.2019).

²⁸ (29.01.2019).

²⁹ (29.01.2019).

i religijnym. Jego obrona osoby i jej praw» („La Nación”, Buenos Aires, 3/11/1993)”³⁰.

Przypomniął też, że w 1987 r. prezentował książkę Waleriana Meysztowicza *Polska w chrześcijaństwie*, którą wtedy wydano w Buenos Aires, a co sobie poczytywał za zaszczyt. Z przyjemnością również czytał *Świadectwo nadziei, biografię Jana Pawła II* George’a Weigel’a. Na bazie osobistych doświadczeń dokonał nawet sprostowania w teście:

„Komentując przyjaźń ojca Wojtyły z rodziną Jerzego Kalinowskiego, autor utrzymuje, że przyszły papież był ojcem chrzestnym jego córki na podstawie informacji przekazanych przez s. Zdybicką. Informacja jest fałszywa, bo nie był «ojcem chrzestnym». [...] Ojciec chrzestny został zabity przez komunistów, a wtedy ksiądz Karol Wojtyła zadzwonił do Agnieszki Kalinowskiej, by powiedzieć «teraz ja jestem twoim ojcem chrzestnym». Argentyńczyk tę korektę wprowadza na podstawie świadectwa samej ochrzczonej, obecnie żony jego przyjaciela Michela Bastita, być może największego z dzisiejszych metafizyków we Francji”³¹.

3. Na zakończenie przeglądu mediów, na początek kultu publicznego

Wraz z kolejnymi decyzjami w sprawie kanonizacyjnej kard. Stefana Wyszyńskiego prowadzonymi do jego beatyfikacji, nowego życia nabierają teksty wcześniej publikowane, teraz aktualizowane. Na zakończenie wspomnę jeden taki artykuł z tytułem *Stefan Wielki – Stéphane le Grand*³². Napisany został na 30. rocznicę śmierci Prymasa Polski, a jego autorem jest dziennikarz z Madrytu José Luis Restán Martínez, który przypomniawszy społeczno-polityczny kontekst posługi Prymasa, stwierdził:

„Można powiedzieć, że Wyszyński jest jednym z tych ludzi, których Opatrzność Boża rodzi właśnie w odpowiednim czasie, aby w czasach ciemności zachować nadzieję”.

³⁰ (29.01.2019).

³¹ (29.09.2019).

³² “Stepinac et Wyszynski, 2 victims du communism.” <http://benoit-et-moi.fr/2011-II/0455009ed20de650f/0455009ef911f4013.html> [dostęp: 20.06.2020].

Następnie dał świadectwo osobistych przeżyć z pielgrzymowania na Jasną Górę:

„Gdy zapadła noc miałem zaszczyt kontemplować poświęcenie Polaków dla Stefana Wyszyńskiego u bram Sanktuarium w Częstochowie. Pomnik z czarnego marmuru, klęczący na modlitwie, naprzeciwko ogromnej równiny, tej samej, na której od wieków padały niezliczone armie. [...] Do tego miejsca przyszli chłopi i studenci, pomarszczeni starcy i młodzi ludzie nowej ery naznaczeni politycznymi swobodami i pokusą nowego sceptycyzmu; szli, ciągle szli, by złożyć kwiaty i zapalić świece. I tak, jak w ciepłym domu w środku nocy, pamięć o Wyszyńskim oświeca pielgrzymkę jego ludu do stóp Matki Jasnogórskiej, przed którą Prymas złożył w swoim czasie śluby wierności wyrażające sumienie polskich katolików. To sumienie, które dało światu i Kościołowi pierwszego papieża słowiańskiego w historii, a wraz z nim decydujący i opatrnościowy punkt zwrotny, jak wskazał Benedykt XVI”.

Mogę powiedzieć za Autorem artykułu:

„Nie wiem, co taka postać jak Stefan Wyszyński oznacza dla dzisiejszych liderów politycznych (tak krzykliwych), dla głównego nurtu mediów (tak powszechnych, ale i banalnych), dla młodych ludzi, którzy znajdują się między apatią a protestem”.

Ale obym doszedł i do tego wyznania:

„[...] wiem, że jest on nie tylko świadkiem dramatycznej i jednocześnie pięknej epoki. On nie jest bohaterem, który pasuje do legendy. Przynajmniej dla Kościoła: jest on namacalnym dowodem na to, co Bóg może zrobić z kruchym ludzkim stworzeniem; on jest weryfikacją wiary, która podbija świat, nie poprzez przemoc i narzucanie, ale poprzez cierpienie i miłość. Jak napisał 4 października 1956 r.: «Przyszłość nie należy do tych, którzy nienawidzą, ale do tych, którzy kochają, misja Kościoła na tym świecie jest daleka od spełnienia, dlatego też jego słudzy są powołani do prób i podejmowania nowych działań»”.

Cytując te słowa Prymasa, czując ich aktualność przed dekadą dodał:

„Powiedziano to tak, jakby było powiedziane na chwilę obecną”.

Są aktualne także w roku beatyfikacji Prymasa Tysiąclecia – Stefana Wielkiego, jak go nazwał José Luis Restán Martínez w cytowanym wyżej tekście.

Po ogłoszeniu dekretu o heroicznosci cnót kard. Stefana Wyszyńskiego, na stronie jezuitów „Loyola XXI” ukazał się artykuł Salvatore Cernuzio *Wreszcie, kardynał Wyszyński w drodze na ołtarze (Por fin el Cardenal Wyszyński camino de los altares)* [Cernuzio 2017]. Dziś możemy już powiedzieć: „Wkrótce na ołtarzach!”, zawołać publicznie: „módl się za nami!”. To jednak nie wystarczy...

Bp Wacław Świerżawski w czasie konferencji *Kanonizacje a Nowa Ewangelizacja* w Krakowie (2000), przywołał słowa Jana Pawła II z prywatnej rozmowy: „tak wielu świętych i błogosławionych wyniosłem na ołtarze – i co dalej? Co robicie dla promowania ich świętości na wiernych? Czy kanonizacje wpływają na ożywienie ich wiary, nadziei i miłości? Bo po to są” [Świerżawski 2000, 125]³³.

Musimy stawiać sobie pytania: jakie jest przesłanie tej beatyfikacji dla mnie, dla Uniwersytetu? Co z tą beatyfikacją zrobię/zrobimy? Nie zatrzymujmy się tylko na faktach z życia kard. Wyszyńskiego i jego kontekstach; warto sięgać do jego pism, do czego niech nas inspirują piszący artykuły o Prymasie Tysiąclecia, ale też komentujący je, również w zagranicznych środkach przekazu.

PIŚMIENNICTWO

- “Anuncian fecha de beatificación del mentor de San Juan Pablo II.” <https://www.aciprensa.com/noticias/anuncian-fecha-de-beatificacion-del-mentor-de-san-juan-pablo-ii-59061> [dostęp: 20.06.2020].
- Ballester Esquivias, José María, 2019. “El milagro de Wyszynski.” <https://alfayomega.es/187191/el-milagro-de-wyszynski> [dostęp: 1.01.2020].
- Bar, Wiesław. 2010. „Walor eklezjalny beatyfikacji i kanonizacji.” W *Przygotowanie sprawy beatyfikacyjnej. Aktualny stan prawny*, red. Wiesław Bar, i Lidia Fiejdasz, 57-98. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Bar, Wiesław. 2017. „Jan Paweł II jako promotor świętości.” *Studia Prawnicze KUL* 72, nr 4:19-36.

³³ Zob. Bar 2017, 19-36. O przesłaniach kanonizacji i beatyfikacji Polaków zob. Fiejdasz-Buczek 2016.

- Brüggemann, Alexander. 2019. "Kardinal Wyszyński auf dem Weg zur Seligsprechung «Primas des Jahrtausends» in Polen." <https://www.domradio.de/themen/papst-franziskus/2019-10-03/kardinal-wyszynski-auf-dem-weg-zur-seligsprechung> [dostęp: 20.06.2020].
- Cernuzio, Salvatore. 2017. "Por fin el Cardenal Wyszyński camino de los altares." <https://loiolaxxi.wordpress.com/2017/12/19/por-fin-el-cardenal-wyszynski-camino-de-los-altares/> [dostęp: 20.06.2020].
- Czaczkowska, Ewa. 2017. „Prymas Wyszyński. 5 powodów, dla których powinien zostać błogosławionym.” <https://pl.aleteia.org/2017/12/12/prymas-wyszynski-5-powodow-dla-ktorych-powinien-zostac-blogoslawionym/> [dostęp: 20.06.2020].
- “El cardenal Stefan Wyszyński hacia la beatificación. Reconocido el milagro.” <http://www.farodiroma.it/el-cardenal-stefan-wyszynski-hacia-la-beatificacion-reconocido-el-milagro/> [dostęp: 20.06.2020].
- “El mentor de San Juan Pablo II será beato.” <https://www.aciprensa.com/noticias/la-iglesia-beatificara-al-mentor-de-san-juan-pablo-ii-89711> [dostęp: 1.01.2020].
- Fiejdasz-Buczek, Lidia, red. 2016. *Dziedzictwo Jana Pawła II*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Gomez, José H. 2019. “¿Para qué estamos trabajando?” <https://angelusnews.com/archbishops-esp/para-que-estamos-trabajando/> [dostęp: 12.01.2020].
- “Gran noticia: en breve el cardenal Wyszyński beato.” <https://infovaticana.com/blogs/cigona/gran-noticia-en-breve-el-cardenal-wyszynski-beato/> [dostęp: 20.06.2020].
- Kozłowska, Izabela, i Małgorzata Pabis. 2020. *Kardynał Stefan Wyszyński. Droga na ołtarze, życie, dzieło, świadectwa*. Kraków: Rafael.
- Królak, Tomasz. 2019. „Życie i droga na ołtarze kard. Wyszyńskiego.” <https://ekai.pl/zycie-i-droga-na-oltarze-kard-wyszynskiego/> [dostęp: 1.01.2020].
- “Le pape François vient de reconnaître les «vertus héroïques» du cardinal Stefan Wyszyński, décédé en 1981, qui fut une figure du combat pour la liberté religieuse en Pologne au temps du communisme.” <https://www.lefigaro.fr/flash-actu/2017/12/19/97001-20171219FILWWW00110-vers-la-canonisation-du-cardinal-wyszynski.php> [dostęp: 20.06.2020].
- Liebich, André. 1975. “«La lettre des évêques»: une étude sur les réactions polonaises à l'Ostpolitik de la RFA.” *Études Internationales* 6, nr 4:501-28, <https://doi.org/10.7202/700607ar>
- Mares, Courtney. 2019a. “Vatican approves miracle of Polish Cardinal Stefan Wyszyński.” <https://www.catholicnewsagency.com/news/vatican-approves-miracle-of-polish-cardinal-stefan-wyszynski-64699> [dostęp: 20.06.2020].
- Mares, Courtney. 2019b. “Venerable Stefan Wyszyński to be beatified in June.” <https://www.catholicnewsagency.com/news/venerable-stefan-wyszynski-to-be-beatified-in-june-51652> [dostęp: 20.06.2020].

- “Milagro atribuido a las oraciones del cardenal Wyszyński, referente del papa Juan Pablo II.” <https://es.aleteia.org/2019/10/10/milagro-atribuido-a-las-oraciones-del-cardenal-wyszynski-referente-del-papa-juan-pablo-ii/> [dostęp: 2.01.2020].
- “Milagro del Venerable Cardenal Stefan Wyszyński, ejemplo de fe para San Juan Pablo II.” <http://www.infocatomica.com/?t=cat&c=Cardenal+Stefan+Wyszynski> [dostęp: 15.01.2020].
- “Papa Francisco reconoce virtudes heroicas de cardenal polaco perseguido por comunistas.” <https://www.aciprensa.com/noticias/papa-francisco-reconoce-virtudes-heroicas-de-cardenal-polaco-perseguido-por-comunistas-92156> [dostęp: 20.06.2020].
- “Polens Ex-Primas Wyszyński: Termin für Seligsprechung steht.” <https://www.katholisch.de/artikel/23344-polens-ex-primas-wyszynski-termin-fuer-seligsprechung-steht> [dostęp: 20.06.2020].
- Rubio Plo, Antonio R. 2019. “Stefan Wyszyński: Cuando la fe se hace carne.” <https://www.portaluz.org/stefan-wyszynski-cuando-la-fe-se-hace-carne-3490.htm> [dostęp: 20.06.2020].
- Ruiz de la Serna, Ricardo. 2019. “Así obró el Señor.” <https://alfayomega.es/187473/asi-obro-el-senor> [dostęp: 2.01.2020].
- “San Juan Pablo II al Cardenal Wyszyński: No sería Papa si no fuera por tu ejemplo de fe.” <https://www.aciprensa.com/noticias/san-juan-pablo-ii-al-cardenal-wyszynski-no-seria-papa-si-no-fuera-por-tu-ejemplo-de-fe-12216> [dostęp: 1.01.2020].
- “Se aprueba un posible un milagro del Cardenal Wyszyński, quien fue modelo de fe para Juan Pablo II.” <https://www.religionenlibertad.com/personajes/854514053/Se-aprueba-un-posible-un-milagro-del-Cardenal-Wyszynski-quien-fue-modelo-de-fe-para-Juan-Pablo-II.html> [dostęp: 1.01.2020].
- „«Słowa nad trumną Prymasa Polski» – list Jana Pawła II do Polaków z okazji uroczystości pogrzebowych kard. Stefana Wyszyńskiego.” <http://www.janpawel2.pl/centrumjp2/2083-qsowa-nad-trumn-prymasa-polskiq-list-jana-pawaa-ii-do-polakow-ojca-z-okazji-uroczystoci-pogrzebowych-prymasa-stefana-kard-wyszyskieg> [dostęp: 1.01.2020].
- “Stepinac et Wyszyński, 2 victims du communism.” <http://benoit-et-moi.fr/2011-II/0455009ed20de650f/0455009ef911f4013.html> [dostęp: 20.06.2020].
- Świerzawski, Waław. 2000. „Świętość – najdoskonalsza ewangelizacja.” W *Kanonizacje a Nowa Ewangelizacja. Sympozjum naukowe z okazji 30-lecia Instytutu Liturgicznego*, red. Stefan Koperek, 125-28. Kraków: Wydawnictwo Naukowe PAT.
- “Vatican approves miracle of Polish Cardinal Stefan Wyszyński.” <https://www.catholicnewsagency.com/news/vatican-approves-miracle-of-polish-cardinal-stefan-wyszynski-64699> [dostęp: 1.01.2020].

- Vázquez Díaz-Mayordomo, Juan Luis. 2019. "El cardenal Wyszyński será beatificado." <https://alfayomega.es/187109/el-cardenal-wyszynski-sera-beatificado> [dostęp: 3.01.2020].
- "Vers la canonisation du cardinal Wyszyński?" <https://www.lefigaro.fr/flash-actu/2017/12/19/97001-20171219FILWWW00110-vers-la-canonisation-du-cardinal-wyszynski.php> [dostęp: 12.01.2020].
- Weigel, George. 2002. *Świadek nadziei. Biografia Jana Pawła II*. Kraków: Wydawnictwo Znak.

Komentarze w zagranicznych środkach przekazu po zapowiedzi beatyfikacji kard. Stefana Wyszyńskiego

Streszczenie

Chociaż liczba nowych materiałów po trzech miesiącach od daty ogłoszenia beatyfikacji kard. Stefana Wyszyńskiego w zagranicznych mediach nie jest jeszcze znacząca, to zwraca uwagę fakt, że widziany tam jest już nie tylko jako przywódca Kościoła katolickiego w komunistycznej Polsce, lecz również jako człowiek duchowy, o głębokiej myśli społecznej. Świadczy o tym treść publikacji (1), komentarzy i komentarzy do tychże (2). Zaskakująca jest znajomość osoby Prymasa Tysiąclecia, któremu dziennikarz z Madrytu José Luis Restán Martínez dodał tytuł Wielki; zafascynowanie jego postacią wyrażane przez prof. Bernardino Montejano z Argentyny; emocje towarzyszące zapowiedzianemu wydarzeniu, znajdujące wyraz na portalach, zwłaszcza wśród Polonusów, a wskazujące na rolę przodków w przekazie wiedzy i mądrości; czerpanie w duszpasterstwie z myśli Sługi Bożego przez abpa José H. Gomezę z Los Angeles. Również dla Uniwersytetu, którego był studentem, doktorem, Wielkim Kanclerzem, beatyfikacja będzie wielkim zadaniem (3).

Słowa kluczowe: Wyszyński, Prymas Tysiąclecia, beatyfikacja, kult, opinia świętości, praca

Comments in Foreign Media After the Announcement of the Beatification of Cardinal Stefan Wyszyński

Summary

Although the number of new materials after three months from the date of the announcement of the beatification of Cardinal Stefan Wyszyński in foreign media is not yet significant, it is noteworthy that he is seen there not only as the leader of the Catholic Church in communist Poland, but also as a spiritual man with deep social thought. This is evidenced by the content of publications (1), comments and comments to those (2). It is surprising to know the Primate of the Millennium, to whom Madrid journalist José Luis Restán Martínez added the title Great; fascination with his figure expressed by prof. Bernardino Montejano from Argentina; emotions

accompanying the announced event, finding expression on portals, especially among Poles, and indicating the role of ancestors in the transmission of knowledge and wisdom; drawing in ministry the thoughts of the Servant of God by Archbishop José H. Gomez from Los Angeles. Also for the University of which he was a student, doctor, Grand Chancellor, beatification will be a great task (3).

Translated by Paweł Lewandowski

Key words: Wyszyński, Primate of the Millennium, beatification, worship, opinion of holiness, work

Information about Author: Rev. WIESŁAW BAR, Professor, Department of Public and Constitutional Church Law, Institute of Canon Law, Faculty of Law, Canon Law and Administration, the John Paul II Catholic University of Lublin; Al. Ra-
cławickie 14, 20-950 Lublin, Poland; e-mail: wiesbar@interia.pl; <https://orcid.org/0000-0002-8205-6678>